

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIALNEJ

ROK LXIII

WARSZAWA 2015

NR 1

REDAKCJA I KOMITET REDAKCYJNY

Redaktor — Andrzej Klonder
Zastępcy Redaktora — Elżbieta Mazur, Martyna Milewska
Sekretarze Redakcji — Magdalena Bis, Ludmiła Paderewska

Członkowie Komitetu — Maria Bogucka, Jarosław Dumanowski,
Andrzej Janeczek, Leszek Kajzer, Jan Klápště,
Elżbieta Kowalczyk-Heyman, Jerzy Kowalczyk,
Jerzy Kruppé, Maria Nietyksza, Raimo Pullat,
Janusz Sztetyło, Wojciech Szymański,
Andrzej Wyrobisz

Adres Redakcji:
00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105
<http://www.iaepan.edu.pl/czasopisma/kwartalnik/index.html>
e-mail: kwartalnik@iaepan.edu.pl
tel. 22 620 28 81 w. 146

Skład i łamanie:
Krzysztof Anuszewski, tel. 22 629 44 78

Druk i oprawa:
„Partner Poligrafia” drukarnia cyfrowa
15-703 Białystok, ul. Zwycięstwa 10
tel./fax 85 653 78 04; <http://www.druk-24h.com.pl>

Nakład 400 egz. Arkuszy wydawniczych 14,5. Papier offset 80 g.

Oddano do składania w maju 2015 r., druk ukończono
w czerwcu 2015 r.

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Krystian Łuczak, <i>Silphium</i> from Cyrene. A treasure of ancient medicine	3
Michał Schmidt, Marcin Starzyński, A new town of weavers? Some preliminaries to the socio-economic history of Kazimierz near Cracow	15
Urszula Zachara-Związek, Cracow burghers' bequests to the Observants' friary in Stradom in the second half of the 15 th c.	29
Katarzyna Justyniarska-Chojak, <i>Taxatio rerum olim...</i> — 16 th -century probate inventories from the municipal books of the Sandomierz voivodship	41
Beata Lorens, The foundation of the Basilian Monastery in Warsaw-Ujazdów (1768–1784) — the plans and their execution	55
Aneta Stawiszyńska, The clothes of poor inhabitants of Łódź during the Great War (1914–1918)	67
Paweł Duma, Secret border “witnesses” in Central Europe from the 16 th to the 19 th c. — a poorly explored issue	79

COMMUNIQUES

Jacek Kriegseisen, A travelling cutlery set made by Johann Bartolomowicz — a goldsmith from Lidzbark Warmiński (Heilsberg)	93
--	----

SOURCES

Łukasz Gołaszewski, Testaments of burghers from Knyszyn from the years 1692–1711 in the municipal books	105
Katarzyna Pękacka-Falkowska, The inventories and lease contracts of the bath house in the New Town in Toruń of in the first half of the 18 th c.	119
Michał Myśliński, Goldsmiths, jewellers, brass-makers and representatives of related crafts in the records of the Hallmark Office in Cracow (1919–1944)	141

REVIEW ARTICLES AND REVIEWS	157
---------------------------------------	-----

CHRONICLE

The significance of mining heritage and the methods of its protection. The works of the academic staff of the Academy of Mining and Metallurgy in Cracow — Tomasz Wieja, Janusz Chmura	165
2 nd Seminar on Historical Reconstruction “The turning wheel of history. Material and non-material culture in historical reconstruction”, a conference in Bydgoszcz, 6 June 2014 — Adam Kosecki	175

SPIS TREŚCI

STUDIA I MATERIAŁY

Krystian Łuczak, <i>Silphium</i> z Cyrene. Skarb antycznej medycyny	3
Michał Schmidt, Marcin Starzyński, Nowe miasto tkackie? Szkic do dziejów społeczno-gospodarczych podkrakowskiego Kazimierza	15
Urszula Zachara-Związek, Legaty testamentowe mieszczan krakowskich na rzecz kościoła i klasztoru bernardynów na Stradomiu w drugiej połowie XV wieku	29
Katarzyna Justyniarska-Chojak, <i>Taxatio rerum olim...</i> — szesnastowieczne inwentarze pośmiertne z ksiąg miejskich województwa sandomierskiego	41
Beata Lorens, Fundacja monasteru bazylikańskiego w Warszawie-Ujazdowie (1768–1784) — plany i realizacja	55
Aneta Stawiszyńska, Garderoba ubogich łodzian czasów Wielkiej Wojny (1914–1918)	67
Paweł Duma, Tajne świadki graniczne w Europie Środkowej od XVI do XIX w. — problem słabo zbadany	79

KOMUNIKATY NAUKOWE

Jacek Kriegseisen, Podróżny komplet sztuków wykonany przez Johanna Bartolomowicza — złotnika z Lidzbarka Warmińskiego	93
---	----

ŹRÓDŁA

Łukasz Gołaszewski, Testamenty mieszczan knyszyńskich z lat 1692–1711 z ksiąg miejskich	105
Katarzyna Pękacka-Falkowska, Inwentarze i kontrakty dzierżawne toruńskiej łąźni nowomiejskiej z pierwszej połowy XVIII wieku	119
Michał Myśliński, Złotnicy, jubilerzy, mosiężnicy i rzemieślnicy pokrewnych profesji w dokumentacji Urzędu Probieczego w Krakowie (1919–1944)	141

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Aleksander Jankowski, „Pierwszy” w toruńskim panteonie ludzi nauki i sztuki. Uwagi o książce <i>Gwido Chmarzyński i jego dzieło „Sztuka w Toruniu”</i>	157
Słownik historyczno-geograficzny ziemi warszawskiej w średniowieczu, oprac. A. Wolff, K. Pacuski, do druku przygotowały M. Piber-Zbieranowska, A. Salina, red. T. Jurek — Elżbieta Kowalczyk-Heyman	160
Kościoły nadwiślańskie Lubelszczyzny w świetle badań archeologicznych, red. E. Banasiewicz-Szykuła — Leszek Kajzer	161

KRONIKA NAUKOWA

- Znaczenie dziedzictwa górniczego i metody jego ochrony. Prace zespołu naukowego Akademii Górniczo-Hutniczej — Tomasz Wieja, Janusz Chmura . . . 165
- II Bydgoskie Seminarium Rekonstrukcji Historycznej „Historia kołem się toczy. Kultura materialna i niematerialna w odtwórstwie historycznym”, konferencja w Bydgoszczy, 6 czerwca 2014 r. — Adam Kosecki 175